צ שם (קכ״ה) [קנ״ח] (ע״ב) בְּרֵיתָא וּכְרִבִּי יוֹסֵי בְּרִבִּי יְהוּדָה, הָרְיָ״ף (סז:) וְרֹא״שׁ (פכ״ד סי׳ ג) וְרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק כ״א (הל״ג). ק שם בְּרַמְבַּ״ם לְפִי גִּרְסָתוֹ.

* אֲבָל (מח) אִם (טז) נִתְלַשּׁוּ מִבְּעוֹד יוֹם, אוֹ (מט) * שֶׁנִּתְרַסְּקוּ מִבְּעוֹד יוֹם וְהַדֶּבֶשׁ צָף בַּכַּוָּרָת, מֻתָּר לִרְדּוֹתוֹ בְּשַׁבָּת (בית יוסף (ד״ה ופסור)): יד (נ) * צ אֵין מְגַבְּלִין (פֵּרוּשׁ, (נא) נְתִינַת מַיִם בְּקֶמַח נִקְרָא גִּבּוּל) קֶמַח קָלִי הָרְבֵּה, (נב) * שֶׁמָּא יָבֹא לְלוּשׁ (נג) קֶמַח (יז) שֶׁאֵינוֹ קָלִי. וּמֻתָּר לְגַבֵּל אֶת הַקָּלִי (נד) מְעַט מְעָט. ק אֲבָל תְּבוּאָה שֶׁלֹּא הֵבִיאָה

בֵּאוּר הַלָּכָה

עַד אַחַר יְצִיאַת בֵּית הַבָּנְסָת, דְּבָעֵי סְמוּךְ לַעֲבָדָה מֻמָּשׁ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן שי״ט (ס״א). אַחֲרוֹנִים: יג (טז) נִתְלַשּׁוּ. מַשְׁמַע דְּבִתְלוּשִׁין לֹא בָּעֵי רְסוּק, אֲבָל בִּגְמָרָא רֵישׁ פֶּרֶק כ״ב (קמג:) אִיתָא דְּבָעֵי רְסוּק כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן ש״כ סָעִיף ב׳ בְּזֵיתִים וַעֲנָבִים, וְעַיֵּן מַגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק טז). [וְעַיֵּן בְּסֵפֶר אֵלֶּיהָ רַבָּה (ס״ק טז) בְּמַה שֶּׁמְּפֵיק בָּזֶה]: יד (יז) שֶׁאֵינוֹ

* אֲבָל אִם נִתְלְשׁוּ מִבְּעוֹד יוֹם. עַיֵּן מַשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק מח) שֶׁהֶעְתַּקְתִּי דִּבְרֵי מַגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק טז) שֶׁהִסְכִּימוּ עָלָיו הָאַחֲרוֹנִים, אַךְ שֶׁהִשְׁמַטְתִּי מִמֶּנּוּ מַה שֶּׁכָּתַב אוֹ לִסְחֹט לְתוֹךְ הָאֹכֶל, דִּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַב אַחַר כָּךְ דְּהֵנִי כְּבוֹרֵר אֹכֶל מִן הַפְּסֹלֶת, תּוּ אֵין לְהָקֵל בָּזֶה לְשִׁיטַת רַבֵּנוּ תָּם (הוֹרַ״ד בְּסִמָּ״ג לְאוֹרֶן סה) הָאוֹסֵר בְּבִכּוּר לְעֵיל בְּסִימָן ש״כ סָעִיף ה׳ עַיֵּן שָׁם, וְכֵן מַשְׁמַע בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ הַגְּרַ״ז (סי״ד): * שֶׁנִּתְרַסְּקוּ מִבְּעוֹד יוֹם. הֵיינוּ דְּכֵיוָן שֶׁכְּבָר נִתְרַסְּקוּ, תּוּ לֵיכָּא לְמֵיגְזַר עַל מַרְסָק אֲטוּ שֶׁאֵינוֹ מְרֻסָּק [רַשׁ״י (קמג: ד״ה חלות) בְּמַשְׁנָה]. וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ש״כ סָעִיף ב׳ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה שנתרסקו) לְעִנְיַן זֵיתִים וַעֲנָבִים שֶׁנִּתְרַסְּקוּ, דִּלְדַעַת הַטּוּר וְסִיעָתוֹ בְּעֵינַן דַּוְקָא שֶׁיִּהְיֶה מְרֻסָּק יָפָה שֶׁלֹּא יְהֵא מְחֻסַּר דִּיכָּה, וְאִי מַתָּר מִשְּׁקִין הֵיוֹצְאִין בְּשִׁבָּת, וּמִסְתַּבְּרָא דְּהוּא הַדִּין כָּאן, אַף עַל גַּב דְּאָפְשָׁר לְחַלֵּק קְצָת מִשּׁוּם דְּמַעְיְקְרָא אֹכְלָא וְהָשְׁתָּא אֹכְלָא, עַיֵּן שַׁבָּת י״ט עמוד ב׳. וְדַע דְּאִם יוֹדֵעַ שֶׁהַדֶּבֶשׁ הַזֶּה צָף מִבְּעוֹד יוֹם, אֲפִלּוּ לֹא רְסָקָן לְהַחֲלוֹת כְּלָל מַתָּר לִקַּח אוֹתוֹ הַדֶּבֶשׁ, כֵּן מַשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ואסור):

יד * אֵין מְגַבְּלִין וְכוּ׳. עַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּמַשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״נ) דְּדַעַת בַּעַל הַתְּרוּמָה לְפָסֵק כְּרִבִּי תַּרְפוֹן מִשּׁוּם בּוֹ מַיִם חַיָּב, וְזוֹ הִיא דַּעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַנִּזְכָּר פֹּה בְּסָעִיף ט״ז וּבְסִימָן שכ״ד סָעִיף ג׳. וְדַע דְּנִרְאֶה לִי בְּרוּר דַּאֲפִלּוּ לְדַעַת בַּעַל הַתְּרוּמָה הַזֹּאת דְּנִתִּינַת מַיִם נִקְרָא גִּבּוּל, וְנָתַן בּוֹ מַיִם מֵעֲרֶב שַׁבָּת, מִכָּל מָקוֹם אִם גִּבֵּל אַחַר כָּךְ בְּשַׁבָּת חַיָּב, וְלֹא אָמְרִינַן דְּזֶה מֵיקָרֵי לֵישָׁה אַחַר לֵישָׁה. וּרְאִיָּה מִדְּאִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי פֶּרֶק כָּלָל גָּדוֹל (פ״ז ה״ב) [הוֹבָא בְּרוֹקֵחַ (סי׳ סה) וְאוֹר זָרוֹעַ (ח״ב סי׳ סא)] הַלָּשׁ וְהָעוֹרֵךְ וְהַמְקַטֵּף חַיָּב מִשּׁוּם לָשׁ, וְהִנֵּה מְלַאכְתּ הָעֲרֵיכָה הִיא אַחַר לֵישָׁה, אֶלְמָא דְּאַף שֶׁכְּבָר נָלוּשׁ הָעִסָּה מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ בָּזֶה עוֹד מִשּׁוּם לֵישָׁה, וְהֵיינוּ מִשּׁוּם דְּעַל יְדֵי הָעֲרֵיכָה מִתְיַפָּה הַלֵּישָׁה יוֹתֵר, וְכֵן שָׁכֵן בָּזֶה, דְּמַעְיְקְרָא בְּחֹל לֹא הָיָה אֶלָּא נְתִינַת מַיִם לְבַד, אַף דְּסִבְירָא לֵיהּ דְּזֶהוּ גִּבּוּלוֹ, מִכָּל מָקוֹם אִם מְגַבֵּל אַחַר כָּךְ עוֹשֶׂה לֵישָׁה גְּמוּרָה בְּשַׁבָּת וְחַיָּב. וְאֵין לְהַקְשׁוֹת עַל זֶה מֵהָא דְּכָתַב הָרֹא״שׁ בְּפֶרֶק ד׳ דְּבֵיצָה סִימָן ט׳ עַל מַה שֶּׁאָמַר שָׁם וְקִיטְמָא שָׁרֵי, דְּמִיירֵי שֶׁנָּתַן בּוֹ מַיִם מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וּנְתִינָתוֹ זֶהוּ גִּבּוּלוֹ וּכְבָר נִתְגַּבֵּל מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּלוּשׁ אַחַר כָּךְ הַקִּיטְמָא וְלִטּוּחַ עַל הַתַּנּוּר, אֶלְמָא דִּלְרַבִּי מִשְׁנָתַן מַיִם תּוּ אֵין חַיָּב מִשּׁוּם לֵישָׁה אֲפִלּוּ לָשׁ אַחַר כָּךְ, זֶה אֵינוֹ, דְּשָׁם (ד) אֲיִירֵי בְּאֹפֶה שֶׁהוּא דָּבָר שֶׁאֵינוֹ בַּר גִּבּוּל בְּעַצְמוֹ, אֶלָּא דְּחִשְׁבִינַן לְרַבִּי נְתִינַת מַיִם כְּמוֹ לֵישָׁה, עַל כֵּן לֵיכָּא לְמֵימַר דְּעוֹד מִשּׁוּם לָשׁ כְּשֶׁמְּעָרֵב הָאֹפֶה בְּהַמַּיִם, אֲחֵרִי דְּעַצְם לֵישָׁה גַּם עַתָּה אֵין כָּאן, וְהָעֲרוּב שֶׁמְּעָרֵב עַתָּה הָאֹפֶה בְּהַמַּיִם הֲלֹא לְרַבִּי נְחֶשְׁבָ עֲרוּב מֵעֵת תְּחִלַּת נְתִינַת הַמַּיִם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ דְּעוֹשֶׂה אַחַר כָּךְ לֵישָׁה גְּמוּרָה, בְּוַדַּאי חַיָּב אַחַר כָּךְ מִשּׁוּם לָשׁ אַף לְרַבִּי, וּבְעֵל כָּרְחָךְ צָרִיךְ לְחַלֵּק כֵּן, דְּלֹא תִּקְשֶׁה עַל הָרֹא״שׁ מִירוּשַׁלְמִי דְּעוֹרֵךְ וּמְקַטֵּף הַנַּ״ל:

* שֶׁמָּא יָבֹוא. הִנֵּה בַּגְּמָרָא (קנו.) אִיתָא, דִּבְרֵיהֶם דְּמַתִּיר גִּבּוּל עַל יְדֵי שְׁנוּי, עַל מְנָתִינַת מַיִם לְיִחַיֵּב, דִּבְנְתִינַת מַיִם לֹא שָׁיְךְ שְׁנוּי]. וְכָתַב בְּפֵרוּשׁ מְגִדִּים (א״א ס״ק יז) דְּלִדְעַת הַתּוֹסָפוֹת בְּשַׁבָּת י״ח (ע״א ד״ה אבל) דְּסִבְירָא לֵיהּ דִּבְדָבָר דְּלֹא וּבָר גִּבּוּל לְכֵלִי עַלְמָא חַיָּב בִּנְתִינַת מַיִם, עַל פָּרְחָךְ דְּקֶמַח קָלִי בַּר גִּבּוּל הוּא וְהַתֹּר הַגִּבּוּל עַל יְדֵי שְׁנוּי דְּמֵעֵת מֵעַט, וְכָתַב דִּלְפִי זֶה גַּם בְּקֶמַח שֶׁאֵינוֹ קָלִי מֻתָּר עַל יְדֵי שְׁנוּי דְּמֵעֵת מֵעַט לְתַרְגְּמוֹלִים עַיֵּן שָׁם. וְרָאִיתִי בְּסֵפֶר נִשְׁמַת אָדָם (ח״ב כלל יט סק״א) שֶׁהִשִּׂיג עָלָיו בָּזֶה, וְכָתַב דִּלְפִי מַאי דְּקִיְּמָא לַן חֲצִי שְׁעוּר אָסוּר מִן הַתּוֹרָה בְּוַדַּאי גַּם בְּמֵעֵט מֵעֵט אָסוּר מִן הַתּוֹרָה, [דְּאַיִן לוֹמַר מִשּׁוּם דַּיִּשׁ לוֹ עֲשָׂה גְּדוֹלָה לְלוּשׁ וְעוֹשֶׂהוּ בְּמֵעֵט מֵעֵט חֲשִׁיב שְׁנוּי, דְּהָא קִיְּמָא לַן בְּשַׁבָּת ק״ג עַמּוּד ב׳ דְּאֶפְלּוּ יֵשׁ לוֹ אֲרִיגָה עַל כָּל הַבֶּגֶד וְאָרַג שְׁנֵי חוּטִין חַיָּב וְלֹא מִתְחַשֵּׁיב שְׁנוּי בָּזֶה, וְאִם כֵּן הוּא הַדִּין בְּאוֹרֵג חוּט אֶחָד אוֹ בְּלִישָׁה פְּחוֹת מִגְּרֶגֶרֶת יֵשׁ עַל כָּל פָּנִים אָסוּר תּוֹרָה בָּזֶה, וְכִי מִשּׁוּם דְּלֹא עוֹד פְּחוֹת מִכְּשֶׁעוּר יִתְבַּטֵּל הָאִסּוּר מִן הַלִּישָׁה הָרִאשׁוֹנָה, וְהֵיינוּ אֶפְלּוּ אִם הַתַּרְגְּמוֹלִים אָכְלוּ הַמֵּעֵט הָרִאשׁוֹן שֶׁגִּבֵּל קֹדֶם שֶׁגִּבֵּל עוֹד מֵעֵט, דְּאִי לָאו הָכִי מַטְעֵת עַיִן שַׁבָּת דַּף פ׳ עַמּוּד א׳], וְלֹא הַתַּר

בֵּאוּר הַלָּכָה

יג * אֲבָל אִם נִתְלְשׁוּ מִבְּעוֹד יוֹם. עַיֵּן מַשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק מח) שֶׁהֶעְתַּקְתִּי דִּבְרֵי מַגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק טז) שֶׁהִסְכִּימוּ עָלָיו הָאַחֲרוֹנִים, אַךְ שֶׁהִשְׁמַטְתִּי מִמֶּנּוּ מַה שֶּׁכָּתַב אוֹ לִסְחֹט לְתוֹךְ הָאֹכֶל, דִּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַב אַחַר כָּךְ דְּהֵנִי כְּבוֹרֵר אֹכֶל מִן הַפְּסֹלֶת, תּוּ אֵין לְהָקֵל בָּזֶה לְשִׁיטַת רַבֵּנוּ תָּם (הוֹרַ״ד בְּסִמָּ״ג לְאוֹרֶן סה) הָאוֹסֵר בְּבִכּוּר לְעֵיל בְּסִימָן ש״כ סָעִיף ה׳ עַיֵּן שָׁם, וְכֵן מַשְׁמַע בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ הַגְּרַ״ז (סי״ד): * שֶׁנִּתְרַסְּקוּ מִבְּעוֹד יוֹם. הֵיינוּ דְּכֵיוָן שֶׁכְּבָר נִתְרַסְּקוּ, תּוּ לֵיכָּא לְמֵיגְזַר עַל מַרְסָק אֲטוּ שֶׁאֵינוֹ מְרֻסָּק [רַשׁ״י (קמג: ד״ה חלות) בְּמַשְׁנָה]. וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ש״כ סָעִיף ב׳ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה שנתרסקו) לְעִנְיַן זֵיתִים וַעֲנָבִים שֶׁנִּתְרַסְּקוּ, דִּלְדַעַת הַטּוּר וְסִיעָתוֹ בְּעֵינַן דַּוְקָא שֶׁיִּהְיֶה מְרֻסָּק יָפָה שֶׁלֹּא יְהֵא מְחֻסַּר דִּיכָּה, וְאִי מַתָּר מִשְּׁקִין הֵיוֹצְאִין בְּשַׁבָּת, וּמִסְתַּבְּרָא דְּהוּא הַדִּין כָּאן, אַף עַל גַּב דְּאָפְשָׁר לְחַלֵּק קְצָת מִשּׁוּם דְּמַעְיְקְרָא אֹכְלָא וְהָשְׁתָּא אֹכְלָא, עַיֵּן שַׁבָּת י״ט עמוד ב׳. וְדַע דְּאִם יוֹדֵעַ שֶׁהַדֶּבֶשׁ הַזֶּה צָף מִבְּעוֹד יוֹם, אֲפִלּוּ לֹא רְסָקָן לְהַחֲלוֹת כְּלָל מַתָּר לִקַּח אוֹתוֹ הַדֶּבֶשׁ, כֵּן מַשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ואסור):

יד * אֵין מְגַבְּלִין וְכוּ׳. עַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּמַשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״נ) דְּדַעַת בַּעַל הַתְּרוּמָה לְפָסֵק כְּרִבִּי תַּרְפוֹן מִשּׁוּם בּוֹ מַיִם חַיָּב, וְזוֹ הִיא דַּעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַנִּזְכָּר פֹּה בְּסָעִיף ט״ז וּבְסִימָן שכ״ד סָעִיף ג׳. וְדַע דְּנִרְאֶה לִי בְּרוּר דַּאֲפִלּוּ לְדַעַת בַּעַל הַתְּרוּמָה הַזֹּאת דְּנִתִּינַת מַיִם נִקְרָא גִּבּוּל, וְנָתַן בּוֹ מַיִם מֵעֶרֶב שַׁבָּת, מִכָּל מָקוֹם אִם גִּבֵּל אַחַר כָּךְ בְּשַׁבָּת חַיָּב, וְלֹא אָמְרִינַן דְּזֶה מֵיקָרֵי לֵישָׁה אַחַר לֵישָׁה. וּרְאִיָּה מִדְּאִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי פֶּרֶק כָּלָל גָּדוֹל (פ״ז ה״ב) [הוֹבָא בְּרוֹקֵחַ (סי׳ סה) וְאוֹר זָרוֹעַ (ח״ב סי׳ סא)] הַלָּשׁ וְהָעוֹרֵךְ וְהַמְקַטֵּף חַיָּב מִשּׁוּם לָשׁ, וְהִנֵּה מְלַאכְתּ הָעֲרֵיכָה הִיא אַחַר לֵישָׁה, אֶלְמָא דְּאַף שֶׁכְּבָר נָלוּשׁ הָעִסָּה מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ בָּזֶה עוֹד מִשּׁוּם לֵישָׁה, וְהֵיינוּ מִשּׁוּם דְּעַל יְדֵי הָעֲרֵיכָה מִתְיַפָּה הַלֵּישָׁה יוֹתֵר, וְכֵן שָׁכֵן בָּזֶה, דְּמַעְיְקְרָא בְּחֹל לֹא הָיָה אֶלָּא נְתִינַת מַיִם לְבַד, אַף דְּסִבְירָא לֵיהּ דְּזֶהוּ גִּבּוּלוֹ, מִכָּל מָקוֹם אִם מְגַבֵּל אַחַר כָּךְ עוֹשֶׂה לֵישָׁה גְּמוּרָה בְּשַׁבָּת וְחַיָּב. וְאֵין לְהַקְשׁוֹת עַל זֶה מֵהָא דְּכָתַב הָרֹא״שׁ בְּפֶרֶק ד׳ דְּבֵיצָה סִימָן ט׳ עַל מַה שֶּׁאָמַר שָׁם וְקִיטְמָא שָׁרֵי, דְּמִיירֵי שֶׁנָּתַן בּוֹ מַיִם מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וּנְתִינָתוֹ זֶהוּ גִּבּוּלוֹ וּכְבָר נִתְגַּבֵּל מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּלוּשׁ אַחַר כָּךְ הַקִּיטְמָא וְלִטּוּחַ עַל הַתַּנּוּר, אֶלְמָא דִּלְרַבִּי מִשְׁנָתַן מַיִם תּוּ אֵין חַיָּב מִשּׁוּם לֵישָׁה אֲפִלּוּ לָשׁ אַחַר כָּךְ, זֶה אֵינוֹ, דְּשָׁם (ד) אֲיִירֵי בְּאֹפֶה שֶׁהוּא דָּבָר שֶׁאֵינוֹ בַּר גִּבּוּל בְּעַצְמוֹ, אֶלָּא דְּחִשְׁבִינַן לְרַבִּי נְתִינַת מַיִם כְּמוֹ לֵישָׁה, עַל כֵּן לֵיכָּא לְמֵימַר דְּעוֹד מִשּׁוּם לָשׁ כְּשֶׁמְּעָרֵב הָאֹפֶה בְּהַמַּיִם, אֲחֵרִי דְּעַצְם לֵישָׁה גַּם עַתָּה אֵין כָּאן, וְהָעֲרוּב שֶׁמְּעָרֵב עַתָּה הָאֹפֶה בְּהַמַּיִם הֲלֹא לְרַבִּי נְחֶשְׁבָ עֲרוּב מֵעֵת תְּחִלַּת נְתִינַת הַמַּיִם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ דְּעוֹשֶׂה אַחַר כָּךְ לֵישָׁה גְּמוּרָה, בְּוַדַּאי חַיָּב אַחַר כָּךְ מִשּׁוּם לָשׁ אַף לְרַבִּי, וּבְעֵל כָּרְחָךְ צָרִיךְ לְחַלֵּק כֵּן, דְּלֹא תִּקְשֶׁה עַל הָרֹא״שׁ מִירוּשַׁלְמִי דְּעוֹרֵךְ וּמְקַטֵּף הַנַּ״ל:

* שֶׁמָּא יָבֹוא. הִנֵּה בַּגְּמָרָא (קנו.) אִיתָא, דִּבְרֵיהֶם דְּמַתִּיר גִּבּוּל עַל יְדֵי שְׁנוּי, עַל מְנָתִינַת מַיִם לְיִחַיֵּב, דִּבְנְתִינַת מַיִם לֹא שָׁיְךְ שְׁנוּי]. וְכָתַב בְּפֵרוּשׁ מְגִדִּים (א״א ס״ק יז) דְּלִדְעַת הַתּוֹסָפוֹת בְּשַׁבָּת י״ח (ע״א ד״ה אבל) דְּסִבְירָא לֵיהּ דִּבְדָבָר דְּלֹא וּבָר גִּבּוּל לְכֵלִי עַלְמָא חַיָּב בִּנְתִינַת מַיִם, עַל פָּרְחָךְ דְּקֶמַח קָלִי בַּר גִּבּוּל הוּא וְהַתֹּר הַגִּבּוּל עַל יְדֵי שְׁנוּי דְּמֵעֵת מֵעַט, וְכָתַב דִּלְפִי זֶה גַּם בְּקֶמַח שֶׁאֵינוֹ קָלִי מֻתָּר עַל יְדֵי שְׁנוּי דְּמֵעֵת מֵעַט לְתַרְגְּמוֹלִים עַיֵּן שָׁם. וְרָאִיתִי בְּסֵפֶר נִשְׁמַת אָדָם (ח״ב כלל יט סק״א) שֶׁהִשִּׂיג עָלָיו בָּזֶה, וְכָתַב דִּלְפִי מַאי דְּקִיְּמָא לַן חֲצִי שְׁעוּר אָסוּר מִן הַתּוֹרָה בְּוַדַּאי גַּם בְּמֵעֵט מֵעֵט אָסוּר מִן הַתּוֹרָה, [דְּאַיִן לוֹמַר מִשּׁוּם דַּיִּשׁ לוֹ עֲשָׂה גְּדוֹלָה לְלוּשׁ וְעוֹשֶׂהוּ בְּמֵעֵט מֵעֵט חֲשִׁיב שְׁנוּי, דְּהָא קִיְּמָא לַן בְּשַׁבָּת ק״ג עַמּוּד ב׳ דְּאֶפְלּוּ יֵשׁ לוֹ אֲרִיגָה עַל כָּל הַבֶּגֶד וְאָרַג שְׁנֵי חוּטִין חַיָּב וְלֹא מִתְחַשֵּׁיב שְׁנוּי בָּזֶה, וְאִם כֵּן הוּא הַדִּין בְּאוֹרֵג חוּט אֶחָד אוֹ בְּלִישָׁה פְּחוֹת מִגְּרֶגֶרֶת יֵשׁ עַל כָּל פָּנִים אָסוּר תּוֹרָה בָּזֶה, וְכִי מִשּׁוּם דְּלֹא עוֹד פְּחוֹת מִכְּשֶׁעוּר יִתְבַּטֵּל הָאִסּוּר מִן הַלִּישָׁה הָרִאשׁוֹנָה, וְהֵיינוּ אֶפְלּוּ אִם הַתַּרְגְּמוֹלִים אָכְלוּ הַמֵּעֵט הָרִאשׁוֹן שֶׁגִּבֵּל קֹדֶם שֶׁגִּבֵּל עוֹד מֵעֵט, דְּאִי לָאו הָכִי מַטְעֵת עַיִן שַׁבָּת דַּף פ׳ עַמּוּד א׳], וְלֹא הַתַּר

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

חֲכָמִים כְּמֻחְבָּר: (מח) אִם נִתְלְשׁוּ. הֵיינוּ (נג) שֶׁהַחַלּוֹת נִתְלְשׁוּ מִמְּקוֹם חִבּוּרָן בַּכַּוָּרָת וּמְנָחִין כָּךְ בְּתוֹכָהּ, וְלֹא שָׁיְךְ תּוּ עֲלֵיהֶן שֵׁם מְחַבֵּר, עַל כֵּן יָכוֹל לְרַדּוֹתָן מֵהַכַּוָּרָת כְּדֵי לֶאֱכֹל הַדְּבַשׁ הַדָּבוּק עַל גַּבָּם מִסָּבִיב. (נג) אֲבָל מִכָּל מָקוֹם אָסוּר לְרַסְּקָן וּלְהוֹצִיא הַדְּבַשׁ מִן הַשַּׁעֲוָה, דְּזֶהוּ בִּכְלָל מִפָּרֵק [דְּדָמֵי לְמוֹצִיא הַתְּבוּאָה מִקַּשָּׁיהָ], וַאֲפִלּוּ יָצָא הַדְּבַשׁ מֵעַצְמוֹ אָסוּר עַד לְעָרֶב, (נד) גְּזֵרָה שֶׁמָּא יְרַסֵּק בְּיָדָיִם: (מט) שֶׁנִּתְרַסְּקוּ מִבְּעוֹד יוֹם. הֵיינוּ שֶׁרְסָקָן לְהַחַלּוֹת וַעֲדַיִן הֵם מְחֻבָּרִים בְּהַכַּוָּרָת, אֲלָא שֶׁהַדְּבַשׁ זָב מֵהֶם בְּשַׁבָּת עַל יְדֵי רְסוּקָן, מֻתָּר לִקַּח זֶה הַדְּבַשׁ הַצָּף, דְּתוּ אֵין שָׁיְךְ לְהַכַּוָּרָת, (נה) אֲבָל אָסוּר לְרַדּוֹת הַחַלּוֹת גּוּפָא, כֵּיוָן שֶׁעֲדַיִן מְחֻבָּרִים הֵם בַּכַּוָּרָת: יד (נ) אֵין מְגַבְּלִין. הִנֵּה קֹדֶם שֶׁנָּבוֹא לְבָאֵר דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ נְבָאֵר קְצָת עִנְיַן לִישָׁה. לִישָׁה הִיא אַחַת מִל״ט אָבוֹת מְלָאכוֹת, וְאֵינָנוּ דַּוְקָא עַל יְדֵי מַיִם, דְּהוּא הַדִּין בִּדְבַשׁ וְשֶׁמֶן אַדְּ וְכָל מִינֵי מַשְׁקֶה שֶׁגְּלוּשׁ וְנִדְבָּק עַל יָדָם. הִנֵּה בְּעִנְיַן לִישָׁה תְּנַיָּא (נו) בְּבְרַיְיתָא בַּגְּמָרָא, דְּאִם אָחַד נוֹתֵן קֶמַח וְאָחַד נוֹתֵן מַיִם, הָאַחֲרוֹן חַיָּב דִּבְרֵי רַבִּי, וְרַבִּי יוֹסֵי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵינוֹ חַיָּב עַד שֶׁיְּגַבֵּל, וּפְסָקוּ (נז) רֹב הַפּוֹסְקִים כְּרַבִּי יוֹסֵי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה, אַף דַּעַת בַּעַל (הַתְּרוּמוֹת) [הַתְּרוּמָה] (סי׳ רכ) (נח) וְסִיעָתוֹ לִפְסֹק כְּרַבִּי, דְּעַל יְדֵי נְתִינַת מַיִם נִקְרָא גִּבּוּל. וְכָל זֶה בְּקֶמַח אוֹ עָפָר וְטִיט וְחֹל הַדַּק דְּהוּא בַּר גִּבּוּל וְכָל כַּיּוֹצֵא בָּהֶן, אֲבָל בְּדָבָר דְּהוּא לָאו בַּר גִּבּוּל, כְּגוֹן אֹפֶה וְחוֹל הַגַּס, דַּעַת הָרַמְבַּ״ם (פכ״א הל״ג) (נט) וְסִיעָתוֹ דְּאַף אִם גִּבְּלוֹ פָּטוּר מֵחַטָּאת וְרַק אָסוּרָא אִיכָּא, (ס) [א]וְדַעַת הָרַבָּה רִאשׁוֹנִים לְהַחֲמִיר, דִּבְדָבָר דְּלָאו בַּר גִּבּוּל אַף לְרַבִּי יוֹסֵי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה לֹא בָּעֵי גִּבּוּל, וּמִשְּׁנָתַן בּוֹ מַיִם חַיָּב דְּזֶהוּ גִּבּוּלוֹ. וַעֲתָּה נָבוֹא לְבָאֵר דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ: (נא) נְתִינַת מַיִם. הַאי לִישָׁנָא לָאו דַּוְקָא, (סא) דְּהַמְחַבֵּר אֵירֵי פֹּה בְּלִישָׁה גְּמוּרָה, שֶׁנּוֹתֵן הַמַּיִם וּמְגַבֵּל: (נב) שֶׁמָּא יָבֹא. כָּל זֶה הַסָּעִיף הוּא לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם (שם), וְסִבְירָא לֵיהּ דְּקֶמַח קָלִי לָאו בַּר גִּבּוּל הוּא, וְדָבָר דְּלָאו בַּר גִּבּוּל אֵינוֹ חַיָּב כְּשֶׁגִּבְּלוֹ, וְאֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן שֶׁמָּא יָבֹא לְלוּשׁ קֶמַח שֶׁאֵינוֹ קָלִי, וּלְפִיכָךְ הִתִּירוּ עַל יְדֵי דְּמֵעֵט מֵעֵט. וַאֲפִלּוּ לְשֶׁאָר פּוֹסְקִים (סב) דְּסִבְירָא לְהוּ דְּקֶמַח קָלִי בַּר גִּבּוּל הוּא וְחַיָּב מִן הַתּוֹרָה כְּשֶׁגִּבְּלוֹ, מִכָּל מָקוֹם גַּם הֵם מוֹדוּ דְּעַל יְדֵי שְׁנוּי דְּמֵעֵט מֵעֵט שָׁרֵי בְּקֶמַח קָלִי. וְדַע דִּלְהַיִּשׁ אוֹמְרִים הַמּוֹבָא לְקַמָּן בְּסָעִיף ט״ז, גַּם בְּעִנְיָן זֶה אָסוּר לְגַבֵּל אֲפִלּוּ מֵעֵט מֵעֵט, אֲלָא אִם כֵּן נָתַן עַל הַקֶּמַח מַיִם מִבְּעוֹד יוֹם: (נג) קֶמַח שֶׁאֵינוֹ קָלִי. מֵעֵט מֵעֵט אָסוּר [מַגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק יז)]: (נד) מֵעֵט מֵעֵט. וְלֹא הַרְבֵּה,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(נג) מַגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק טז): (נג) מַגֵּן אַבְרָהָם (שם) וּפְרִי מִגְדִּים וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, דְּלֹא כְּאַלְיָה רַבָּה (ס״ק טז): (מז) פָּשׁוּט בְּפוֹסְקִים: (נה) מַגֵּן אַבְרָהָם (שם) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק כה): יד (ט) שַׁבָּת י״ח (ע״א): (מ) הָרְיָ״ף (סז:) וְהָרַמְבַּ״ם (פכ״א הל״ג) וְהָרֹא״שׁ (פכ״ד סי׳ ג) וְהָרַמְבַּ״ן (קנו. ד״ה גובלין) וְהָרַ״ן בְּפֶרֶק מִי שֶׁהֶחְשִׁיךְ (סז: ד״ה אפנקסיה) וְהָאוֹר זָרוֹעַ (ח״ב סי׳ סא) וְהָרוֹקֵחַ (סי׳ סה): (נמ) רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִפְּרִי (יראים סי׳ רעד) וּסְמַ״ק (לאוין סה) וְהַגָּהוֹת מֵיְמוֹנִיוֹת (פכ״א אות ט): (נמ) הָרְיָ״ף (ביצה יח.) וְרַ״שׁ״י בְּפֶרֶק ד׳ דְּבֵיצָה ל״ב (ע״ב) בְּגֶמָרָא וְקִיטְמָא שָׁרֵי עַיֵּן שָׁם: (ס) תּוֹסְפוֹת שַׁבָּת י״ח (ע״א ד״ה אבל) וְהָרֹא״שׁ בְּפֶרֶק ד׳ דְּבֵיצָה (סי׳ ט) הַנַּ״ל וְהָרַאֲבַ״ד בְּפֶרֶק ח׳ (פ״ח הט״ז) מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת וְהָרַשְׁבָּ״א (ביצה לב: ד״ה וקטמא) וְהָרַ״ן (ו. ד״ה ומכאן): (סא) כֵּן מוֹכֵחַ בַּגְּמָרָא קנ״ו (ע״א) אָמַר רַב חִסְדָּא רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו״ע הרב (סט״ז) השמיט דעה זו, והביא רק את דעת השו״ע, והדעה השניה בסעיף ט״ז הסוברת שהלכה כרבי המחייב תמיד על נתינת מים.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

שְׁלִישׁ, שֶׁקָּלוּ אוֹתָהּ וְאַחַר כָּךְ טָחֲנוּ אוֹתָהּ (נה) טְחִינָה גַּסָּה, * שֶׁהֲרֵי הִיא כְּחוֹל וְהִיא הַנִּקְרֵאת שַׁתִּיתָא, מֵתָר לְגַבֵּל מִמֶּנָּה בְּחֹמֶץ וְכֵיוֹצֵא בּוֹ הַרְבֵּה בְּבַת אַחַת, וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה רַךְ, אֲבָל (נו) קָשֶׁה אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה (ים) כְּלָשׁ. (נז) * (וַאֲפִלּוּ בְּרֵךְ) צָרִיךְ לְשַׁנּוֹת, כֵּיצַד, נוֹתֵן אֶת הַשַּׁתִּיתָא וְאַחַר כָּךְ נוֹתֵן אֶת הַחֹמֶץ: **טו** [ר] חַרְדָּל שֶׁלָּשׁוֹ מֵעֶרֶב שַׁבָּת, לְמָחָר (נח) * יָכוֹל לְעָרְבוֹ הֵן בְּיָד הֵן בִּכְלִי, וְנוֹתֵן לְתוֹכוֹ

ר שם ק"מ (ע"א) מִסְקְנָא דִּגְמָרָא.

בֵּאוּר הֵימֵב

קָלִי. וּבָזֶה אֲפִלּוּ מֵעֵט מֵעֵט אָסוּר: (ים) **כָּלָשׁ.** וְנִרְאֶה לִי דְּאָסוּר לְהַשְׁתִּין עַל טִיט שָׁקוּרִין מֶצֶ"ל, וּרְגִילִים לְעָרְבוֹ עִם יַיִן אוֹ מֵי דְּבַשׁ שָׁקוּרִין מֶע"ד, שָׁזֶּה אָסוּר לַעֲשׂוֹתוֹ בְּשַׁבָּת אֲפִלּוּ בִּרְבָיָה, דִּלְפִי הַנִּרְאֶה דִּין קֶמַח זֶה בְּקֶמַח הַנִּזְכָּר כָּאן טְחִינָה גַּסָּה וְכוּ', וְכָאן דִּמְתָּר בִּרְבָיָה הוּא עַל יְדֵי שִׁנּוּי, שֶׁבְּחֹל דָּרְךְ לִתֵּן הַחֹמֶץ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(סג) בֵּין אִם עוֹשֶׂה בְּלֵילָה רַכָּה אוֹ קָשֶׁה. וְשֶׁעוֹרָא דִּמְעֵט מְעֵט לֹא בְּאֵרוּ הַפּוֹסְקִים, וְנִרְאֶה דַּאֲפִלּוּ יֵשׁ בּוֹ כְּשִׁעוּר גְּרוֹגֶרֶת, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה שמא): **(נה) טְחִינָה גַּסָּה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּלֹא שַׁיָּךְ לְמֵימַר גְּזֵרָה דִּלְמָא לְיֹתֵי לְמִיחְלַף בְּלִישַׁת קֶמַח שֶׁאֵינוֹ קָלִי, דְּאֵינוֹ בִּכְלָל קֶמַח, לְפִיכָךְ הִתִּירוּ בָּזֶה בְּרֵכָה אֲפִלּוּ הַרְבֵּה: **(נו) קָשֶׁה אָסוּר.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר הַרְבֵּה, (סד) אֲבָל מְעֵט מְעֵט מֻתָּר וּכְמוֹ לְעֵיל בְּקֶמַח קָלִי: **(נז) וַאֲפִלּוּ בְּרֵךְ וְכוּ'.** עַיֵּן בְּטַ"ז (ס"ק יא) שֶׁכָּתַב דְּאָסוּר לְעָרֵב בְּשַׁבָּת שֶׁל פֶּסַח קֶמַח שֶׁעוֹשִׂין מִטְּחִינַת מַצָּה אֲפִילּוּ לִתְּנָן בְּיַיִן אוֹ בְּמֵי דְּבַשׁ, אַף דְּדָמֵי לְשַׁתִּיתָא שֶׁהוּא טְחִינָה גַּסָּה, וְשָׁם מֻתָּר בִּרְבָיָה, הַיְינוּ עַל יְדֵי שִׁנּוּי, אֲבָל בְּקֶמַח זֶה אֵין יָדוּעַ מַה נּוֹתֵן תְּחִלָּה בְּחֹל כְּדֵי לֵידַע מַה הוּא הַשִּׁנּוּי, עַל כֵּן אָסוּר אִם עוֹשֶׂה הַרְבֵּה. וּבְאֶלְיָה רַבָּה (קנו:), שֶׁיִּתֵּן הַמַּאֲכָל תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ הַמַּשְׁקֶה, וְכֵן בְּחָךְ יַעֲקֹב בְּסִימָן תע"ג (ס"ק כו) מְצַדֵּד לְהָקֵל בָּזֶה. וְטוֹב לְהַחְמִיר שֶׁלֹּא לְעָרֵב בְּכַף, רַק מְנַעְנֵעַ הַכֶּלִי עַד שֶׁיִּתְעָרֵב, וְכָל זֶה אִם עוֹשֶׂה הַרְבֵּה, אֲבָל אִם עוֹשֶׂה מְעֵט מְעֵט, מֻתָּר (סה) אֲפִלּוּ בְּעָבֶה וּבְלִי שִׁנּוּי לְדַעָה זוֹ, דְּלְהַיִּשׁ אוֹמְרִים לְקַמֵּן בְּסָעִיף ט"ז אָסוּר בְּעָבֶה בְּכָל גַּוְנֵי. כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יט) נִרְאֶה לִי דְּאָסוּר לְהַשְׁתִּין (סו) עַל טִיט מְשׁוּם גִּבּוּל, וְכֵן נָתְנוּ אֲפִלּוּ לְרַב הַפּוֹסְקִים דְּסְבִירָא לְהוּ דְּבָדָבָר שֶׁהוּא בַּר גִּבּוּל אֵינוֹ חַיָּב עַד שֶׁיְּגַבֵּל, מִכָּל מָקוֹם אָסוּר מִיהוּ אִיכָּא, וְהוּא הַדִּין בְּעָפָר תִּיחוֹחַ וּבְחוֹל, וְאַף דְּהוּא אֵין מְגַבְּנִן לְלִישָׁה, מִכָּל מָקוֹם פְּסִיק רֵישָׁא הוּא. (סז) וּכְלִי שֶׁרּוֹקֵק בּוֹ אוֹ רוֹחֵץ בּוֹ פִּיו בְּשַׁבָּת וְתַחְתָּיו יֵשׁ חוֹל הַדַּק אוֹ גַּס, יֵשׁ לְעַיֵּן אִם הוּא אָסוּר אוֹ מֻתָּר, דְּאוּלַי הָוֵי פְּסִיק רֵישָׁא דְּלֹא נִיחָא לֵיהּ, וּמָצָאתִי בְּסֵפֶר בֵּית מֵאִיר דְּמַתִּיר (סמ) מִטַּעַם זֶה בְּמָקוֹם הַצָּרָךְ אֲפִלּוּ לְהַשְׁתִּין עַל טִיט, וְנִרְאֶה דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה (סמו) בְּמָקוֹם שֶׁהַטִּיט אֵינוֹ שָׁלוּ, דְּאָז בְּוַדַּאי לֹא נִיחָא לֵיהּ בְּלִישָׁתָהּ. כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל יט ס"ד) כְּשֶׁמְּכַסֶּה מֵי רַגְלַיִם (ע) וְהָוֵי כְּמוֹ לִישָׁה, וּמִנְּתִינַת מַיִם חַיָּב (עמ) לְהַרְבֵּה פּוֹסְקִים, וְלָכֵן יִתֵּן הַרְבֵּה אֲפָר וְחוֹל וְאָז לֹא נִכָּר כְּלָל הַלִּישָׁה: **טו (נח) יָכוֹל לְעָרְבוֹ.** בְּמַיִם אוֹ בְּיַיִן, וַאֲפִלּוּ אִם

מְלֹאכוֹת וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסִימָן ש"מ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה על ב') עַיֵּן שָׁם, **וְלֹא הַתֵּר בְּלִישָׁה לְתַרְנְגוֹלִים כִּי אִם בְּאֹפֶן הַמְבֹאָר בְּמָרְסָן בְּסִימָן שכ"ד סָעִיף ג' עַיֵּן שָׁם.** וְדַע דִּבְפֹרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (קנו: ד"ה ושורין) הַנִּדְפָּס מִחָדָשׁ עַל שַׁבָּת רָאִיתִי דָּבָר חָדָשׁ, שֶׁכָּתַב דְּהָא דְּמַתִּירִין בְּשִׁתִּיתָא וּבְקָלִי, דַּוְקָא עַל יְדֵי נְעוּר שְׁתִי וְעֶרֶב בְּלֵבֵד וְלֹא בְּגִבּוּל מַמָּשׁ, אֲבָל מִכָּל הַפּוֹסְקִים לֹא מַשְׁמַע כֵּן:

* **שֶׁהֲרֵי הִיא כְּחוֹל.** מַשְׁמַע מִזֶּה דִּבְחוֹל אֵין שִׁיּוּךְ לִישָׁה, וְהָרַמְבַּ"ם לְשִׁיטָתוֹ אָזַל שֶׁכָּתַב סוֹף פֶּרֶק ח' (הט"ז) אֵין גִּבּוּל בְּאֹפֶר וְלֹא בְּחוֹל הַגַּס וְכוּ', וְהָרַאֲבַ"ד (שם) חוֹלֵק וְכָתַב וְאֵינוֹ כֵּן, שֶׁלֹּא אָמְרוּ אֹפֶר אֵינוֹ בַּר גִּבּוּל אֶלָּא שֶׁאֵינוֹ מְחַסֵּר גִּבּוּל וּבִנְתִינַת מַיִם לְבַד חַיָּב, וְכֵן דַּעַת הָאַחֲרוֹנִים [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יט) בְּשֵׁם הַמַּגִּיד מִשְׁנֶה (פ"ח הט"ז)]:

* **וַאֲפִלּוּ בָּרֵךְ וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק נז) שֶׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַט"ז לְאֶסֹר טְחִינַת מַצָּה אֲפִילּוּ לִתֵּן לְתוֹךְ הַיַּיִן אוֹ מֵי דְּבַשׁ, וְהָאֶלְיָה רַבָּה (סק"כ) חוֹלֵק עָלָיו. וְהִנֵּה בְּתוֹסֶפְתָּא (פ"ג ה"י"ב) אִיתָא מְפֹרָשׁ דְּגוֹסְקִין לְפָנֵי הָאוֹלָה וּכְלֵבֶד שֶׁלֹּא יִגָּבֵל, הָאֶלְיָה רַבָּה יָפֵרֵשׁ דְּמַיְרֵי כְּשֶׁהִיא עֲבָה וְהוּא עוֹשֶׂה הַרְבֵּה:

טו * יָכוֹל לְעָרְבוֹ. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק נח) **שֶׁכָּתַב אֲפִלּוּ אִם לֹא נִתְעָרְבוּ וְכוּ',** כֵּן כָּתְבוּ הָאֶלְיָה רַבָּה (ס"ק כא) וּפְרִי מְגַדִּים (משז"ל ס"ק יג) לְדַעָה זוֹ, וְכֵן הוּא פְּשׁוּט בְּפֹרוּשׁ הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, דְּאִם נִתְעָרֵב מִבְּעוֹד יוֹם הַיְינוּ הַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁבְּסָעִיף ט"ז, וְעַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש רבינו) בְּאֹרֶךְ דְּמוֹכִיחַ כֵּן בְּפִשְׁיטוּת, **וּמִשְּׁמַע דְּאֲפִלּוּ לַעֲשׂוֹת בְּשַׁבָּת בְּלֵילָה עֲבָה הִתִּירוּ גַּם כֵּן בְּאֹפֶן זֶה שֶׁאֵינוֹ טוֹרֵחַ בְּכֹחַ. וּבְאֶמֶת צָרִיךְ עִיּוּן גָּדוֹל בָּזֶה הֵאֵיךְ הִתִּירוּ חַז"ל עֶצֶם הַגִּבּוּל דְּהוּא אָסוּר דְּאוֹרַיְיתָא עַל יְדֵי הַשִּׁנּוּי הַמּוּעָט הַזֶּה דְּהַיְינוּ שֶׁאֵינוֹ טוֹרֵחַ בְּכֹחַ.** פִּירְקָא דְּמְיֵירִי מֵעִנְיְנֵי הַשְּׁבוּתִין, [וְאוּלַי דְּזֹהוּ כַּוָּנַת הַטּוּר וְהַמְחַבֵּר שֶׁכָּתְבוּ אֶלָּא מֵעֵרְבוּ מֵעֵט מֵעֵט, וְהוּא כְּעֵין מַה שֶׁהִתִּירוּ בְּקֶמַח קָלִי עַל יָד עַל יָד, אֲבָל מִן הַבַּיִת יוֹסֵף וְיֶתֶר הַפּוֹסְקִים לֹא מַשְׁמַע כֵּן, גַּם בִּגְמָרָא (קמ.) לֹא נִזְכַּר דְּזֹהוּ דַּוְקָא עַל יָד עַל יָד]. וְאִם נֹאמַר שֶׁהוּא דָּבָר שֶׁאֵינוֹ בַּר גִּבּוּל, יִהְיֶה יוֹתֵר קָשֶׁה לְשִׁיטַת הָרַבָּה

בֵּאוּר הֲלָכָה

זֶה כִּי אִם בְּקֶמַח קָלִי דְּלֹאו בַּר גִּבּוּל הוּא. וּלְדַעַת הַתּוֹסְפוֹת וְסִיעָתָם דְּסִבְירָא לְהוּ דְּקֶמַח קָלִי בַּר גִּבּוּל הוּא, מְפֹרָשׁ מַה שֶּׁאָמַר הַגְּמָרָא (קנו.) עַל יָד עַל יָד, דְּהַיְינוּ עַל יְדֵי שִׁנּוּי דְּכֹלְאַחַר יָד, וְנִסְתַּיֵּעַ בָּזֶה מִדְּבָרֵי רַשְׁ"י (שם ד"ה ר"י בר יהודה). אֲבָל בְּאֶמֶת חִלְיָה לִנְטוֹת בָּזֶה מִדִּבְרֵי הָרִאשׁוֹנִים, הַיְינוּ קְרִי"ף (סז:) כָּתַב בְּהַדְיָא דְּפֹרוּשׁוֹ מֵעֵט מֵעֵט, וְכֵן בְּפֹרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (קנו. ד"ה ת"ר), וְכֵן כָּתַב בְּעָרוּךְ עֶרֶךְ יָד, וְכֵן מַשְׁמַע מֵהָרַמְבַּ"ם (פכ"א הל"ג), וְכֵן בַּגְּמָרָא עֲבוֹדָה זָרָה י"ט (ע"א) וְקוֹבֵץ עַל יָד יְרֵבָה, דְּהָתָם מוּכָח שֶׁפֹּרוּשׁוֹ מֵעֵט מֵעֵט, וְכֵן רַשְׁ"י גּוּפֵיהּ בְּבֵיצָה י"ב (ע"ב ד"ה על יד) מְפָרֵשׁ עַל יָד עַל יָד מֵעֵט מֵעֵט, דִּסְבִירָא לֵיהּ שָׁם דְּמַתָּר לִבְרֹר פָּחוֹת מִכַּשְּׁעוּר וְלֶאֱכֹל וּמִשּׁוּם דְּדָרְךָ קְרָאוֹ כֹּלְאַחַר יָד, וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת שָׁם (ד"ה וכי מותר), וְהוּא הַדִּין בְּלִישַׁת קֶמַח בְּקָלִי, אֲבָל בְּאֶמֶת זֶה אֵינוֹ, דְּאִם כֵּן לְפִי מַאי דְּמַסֵּיק הַגְּמָרָא שָׁם לָאֶסֹר, לֹא הָיָה לְהוּ לְהַפּוֹסְקִים הָרִי"ף וְהָרַמְבַּ"ם לְהִתְעִיק דָּבָר זֶה לְדִינָא]. **וְנִרְאֶה לִי דְּבֶאֱמֶת הַדִּין עִם הַנִּשְׁמַת אָדָם** (ח"ב כלל יט ס"א), **דְּקֶמַח בָּעָלְמָא יֵשׁ אָסוּר מִן הַתּוֹרָה אַף בְּחֲצִי שִׁעוּר, וְלֹא הַתִּיר בְּקֶמַח קָלִי מִשּׁוּם זֶה, וְגַם דְּאִם כֵּן הָיָה לוֹ לִרְבִּ חִסְדָּא לוֹמַר פָּחוֹת מִכַּשְּׁעוּר כְּמוֹ דְּאָמַר לְעֵיל בְּדָרְךְ ע"ד** (ע"א), **וְלָמָּה נָקַט לִישְׁנָא דְּעַל יָד עַל יָד, אֶלָּא וַדַּאי דְּאַף אִם הָיָה כִּגְרוֹגֶרֶת גַּם כֵּן מֻתָּר בְּקֶמַח קָלִי, דִּגְרוֹגֶרֶת הוּא גַּם כֵּן מֵעֵט, וְשׁוּם פּוֹסֵק לֹא רָאִיתִי שֶׁיִּזְכִּיר דְּדַוְקָא פָּחוֹת מִכַּשְּׁעוּר, וְכֵן מַשְׁמַע בְּסֵפֶר נְתִיב חַיִּים דְּאַפִלּוּ כְּשִׁעוּר גְּרוֹגֶרֶת גַּם כֵּן מֻתָּר.** וְטַעַם הַהֶתֵּר נִרְאֶה לִי לְדַעַת הַתּוֹסְפוֹת (יח. ד"ה אבל), מִשּׁוּם דְּעַל יְדֵי מַה שֶּׁמְּגַבְּשִׁין הַקְּלִיּוֹת בְּתַנּוּר וְעוֹשִׂין אוֹתָן שֶׁיִּהְיוּ רְאוּיִין לְאֲבָלָה, הוּא חֲשִׁיב כְּמוֹ דָּבָר שֶׁנֶּאֱפָה וְנִתְבַּשֵּׁל, וְלָכְךָ אַף דְּעַל יְדֵי נְתִינַת מַיִם שֶׁנּוֹתְנִין בְּתוֹכוֹ אַחַר כָּךְ הוּא מִתְגַּבֵּל, אֵין זֶה חֲשִׁיב כְּמוֹ מְלָאכְתּ לִישָׁה אֶלָּא כְּמוֹ תִּקּוּן אֹכֶל בְּעָלְמָא דְּדָרְךָ אֲכִילָתוֹ בְּכָךְ, וְהוּא חֲשִׁיב כְּמוֹ רֹטֶב שֶׁנּוֹתְנִין בְּתַבְשִׁיל וְאֵין זֶה מְלָאכָה דְּאוֹרַיְיתָא, וְלָכְךָ הַתֵּר מַעֵט מֵעֵט דַּחֲשִׁיב קָצָת שִׁנּוּי. אִי נָמֵי דְּכַוָּנַת הַגְּמָרָא (קנו.) מֵעֵט מֵעֵט הוּא גַּם כֵּן דַּוְקָא בְּעֵת הָאֲכִילָה, וּמִשּׁוּם דְּדָרְךָ אֲכִילָה בְּכָךְ, וְדוּמְיָא דְּמַאי דְּסָבַר רַב חִסְדָּא לְעֵיל בְּדָרְךָ ע"ד (ע"א) בְּהָתֵּרָא דְּפָחוֹת מִכַּשְּׁעוּר מִשּׁוּם דְּדָרְךָ אֲכִילָה בְּכָךְ, וְהָכִי נָמֵי בָּזֶה, וְאַף דְּהַגְּמָרָא לֹא סְבִירָא לֵיהּ לְמִסְקְנָתוֹ שָׁם סְבָרָתוֹ, הָכָא בָּזֶה בְּקָלִי שְׁאנֵי, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ דְּהָוֵי כְּמוֹ רֹטֶב בְּתוֹךְ הַתַּבְשִׁיל, [וּמַה שֶּׁאָמַר שָׁם בַּגְּמָרָא (קנו.) הָא מַנִּי רַבִּי יוֹסֵי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה, מְשׁוּם דְּלִרְבִּי יוֹסֵי יֵשׁ בָּזֶה עַל כָּל פָּנִים אִסּוּר מִשּׁוּם נְתִינַת מַיִם, וּבְעֵל כָּרְחָךְ צָרִיךְ לְפָרֵשׁ הָכִי לְפֹרוּשׁ הָרַמְבַּ"ם דְּסִבְירָא לֵיהּ דְּקֶמַח קָלִי לָאו בַּר גִּבּוּל הוּא], **אֲבָל בְּסִתָּם קֶמַח אֵין טַעַם לְהַתִּיר לִישָׁה לְתַרְנְגוֹלִים אֲפִלּוּ בְּחוֹל מִכַּשְּׁעוּר,** מִשּׁוּם דְּקַיְימָא לָן חֲצִי שִׁעוּר אָסוּר מִן הַתּוֹרָה בְּכָל

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(סג) ט"ז (ס"ק יב) **וְאֶלְיָה רַבָּה** (ס"ק יט) **לְשִׁיטַת הָרַמְבַּ"ם** (פכ"א הל"ג) **שֶׁהַתִּיקוּ בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ, אֲבָל לְשִׁאְרֵי פּוֹסְקִים גַּם בְּקֶמַח קְלִי מַתָּר כְּשֶׁבִּלֵּילוּתוֹ רַכָּה אֲפִלּוּ הַרְבֵּה:**

(סד) אַחֲרוֹנִים: **(סה) בֵּין אִם הַשְּׁחִינָה גַּסָּה אוֹ דַּקָּה,** דְּלֹא חֲמִירָא מִקֶּמַח קְלִי דְּמֻתָּר אֲפִלּוּ בְּעָבֶה מֵעֵט, וְרַק לְדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים לְקַמֵּן בְּסָעִיף ט"ז גַּם בְּקֶמַח קְלִי אָסוּר: **(סו) עַיֵּן בִּפְרִי מְגַדִּים מְגַדִּים אוּלַי אַף בְּטִיט קָשֶׁה, כִּי נִמּוֹחַ לְבַסּוֹף:**

(סז) פְּרִי מְגַדִּים (שם): **(סח)** דְּהוּא פְּסִיק רֵישָׁא דְּלֹא נִיחָא לֵיהּ בְּאָסוּר דְּרַבָּנָן:

(סט) עַיֵּן שַׁבָּת (ס"ק ג"ע עמוד א' בְּגִמָּרָא דְּמִשָּׁנֵי לֹא צְרִיכָא דְּקָעֲבִיד בְּאַרְעָא דְּחַבְרֵיהּ:

(ע) וְנִרְאֶה דְּבָזֶה לֹא שַׁיָּךְ פְּסִיק רֵישָׁא דְּלֹא נִיחָא לֵיהּ, דְּכֻלָּהֶם נִיחָא לֵיהּ שֶׁיִּבָּלֵע הַמַּיִם רְגָלִים בְּתוֹךְ הָאֹפֶר וְחוֹל כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה מְגֹנֶה: **(עא) בְּאֹפֶר וּבְחוֹל הַגַּס הַלֹּא הָרַבֶּה רִאשׁוֹנִים סְבִירָא לְהוּ דְּחַיֵּב מִנְּתִינַת מַיִם, וַאֲפִלּוּ בְּחוֹל הַדַּק גַּם כֵּן דַּעַת הָרַב אֱלִיעֶזֶר מִמֵּיץ** (יראים סי' רעד) **וּבְעֵל הַתְּרוּמָה** (סי' רכ) **וּסְמַ"ג** (לאוין סה) **וּסְמַ"ק** (מצוה רפב) **לְחִיּוּב מִנְּתִינַת מַיִם:**

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah